

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לב.

עין משפט גד מצוה

ב א מיי פ"ז מהל' שבועות ה' ה סגן לחין רמח:
 מא ב מיי פ"ז מהל' שבועות ה' ג:
 מב ג מיי פ"ז מהל' ה' ו פ"ז מהל' עדות ה' ג ופ"ז מהל' אהל ה' ו ופ"ז מהל' תולת הלכה ה' ו ופ"ז מהל' תמורה הלכה ד סגן עשין לו קו טושיע י"ד כי רלג סעף לא לג ופי' שם סעף כה כד וטושיע ח"מ פ"י סעף א רבנה ופי' רפא סעף ו:
 מג ד מיי פ"ז מהל' שבועות ה' ז סגן לחין רמח:
 מד ה מיי פ"ז מהל' ה' ז סגן לחין רמח:
 מה ו מיי פ"ז מהל' ה' ז סגן עשין פה טושיע ח"מ פ"ו סעף ח"מ פ"ו סעף ו:
 מז ח מיי פ"ז מהל' שבועות הלכה ז:
 מח ט מיי פ"ז מהל' ה' ז סגן לחין רמח:
 מט י מיי פ"ז מהל' ה' ז סגן לחין רמח:

רבינו הגנאל

תניא כוותיה דשמאלא וכן הלכתא אבל בפירוש אצ"ג דלא שמע מפ"י הותבוע אלא הוא נשבע מצעמו חייב שנאמר וכחש בעמיתו כל דהו: השביעי עליהן ה' פעמים חוץ לביד ובאו לביד והורו פטורין. מנא לן ואמר אביי (שם) [שנאמר א] לא יגיד ונשבע ענו. אימיה נושא עין כופין מניד א] במקום שמתחייב הנשבע מן ומקשי רב פפא אימא גב השבועה צעמה אמ לא תחא בב"ד לא יהו חייבין. ודחי' לא מצית למימר הכי דתניא לאתח לתיבוי על כל אחת ואחת והתנן השביעי עליהן ה' פעמים בב"ד וכפרו אין חייבין אלא אחת כו' אלא לאו ש"מ שבתת הון לביד פריה בב"ד ש"מ: מתני' כפרו שניהן באחד חייבין. פירוש אין חייבין שניהם אלא עד שיתכפר שניהם בבת אחת: והא אי אפשר לצמצם. אמר רב חסדא רחל שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשים כאתח. ר' יוסי הגלילי אומר שניהן לכתן וכתב"א אי אפשר לצמצם אלא אחד לו ואחד לכתן. ר' יוחנן אמר אפילו תימא רבנא הכא במאי עסקינן כגון שכפרו בתוך כדי דבור כדי שאילת שלום תלמיד לרב כל אחד ואחד בתוך כדי דבור של תבירו: פ"קא כפרו זה אחד זה הראשון חייב והשני פטור. מתני' דלא כרי' אלעזר בר' שמעון דתניא אומר בשבוע עד אחד פטור וי' אלעזר בר' שמעון מחייבו שבועה ורוב בני אדם אין נשבעין לשקר והיה משלס: צעד עומאה. אס הביא שני עדי פלוני ושני עדי קמירה שנסתרה עמו אחרי זו ויש עד אחד שנטמאת כסתירה זו והשביעי הבעל את העד להעיד ופטור מכתובתה וכפר עדותו חייב דהא מפסיקו ממון ממס: ודרשינן במסכת סוטה (ס;): כל מקום שנאמר עד שנים קאמר עד שיפוטו לך הכתוב אחד וקאמר רחמנא ועד אין זה [צמדגה] תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה דעל כרחק היא לא נתפשה להחמיר עליה צא ולאוסרה: והכל מודים צעדי סוטה. שאפילו השביעי שניהם וכפרו פטורין: צעדי קינוי דגורם דגורם הוא. אף אס העדנות עדיין אתה לריץ לעדי קמירה וכשיצאו עדי קמירה אף הם אין מחייבין אותה להפסיקה אלא גורמים הם שמציאין אותה לדי שמיית מים המאכררים ושמא מייראת המים מודה שנטמאת ומתפסקד כתובתה: ומחלוקת

ואי ס"ד בב"ד מי מחייב. תימה דלמא קרא כי אתא לשבועה שאין אנו יודעין לך עדות שיש לך ציד פלוני חייבין ושעורין וכוסמין דתנא לקמן (דף לג.) דחייבין על כל אחת ואחת: **שבועה שאין אנו יודעין לך עדות טובא הוי.** דס"ד דלרין שמהא כפירה שניה תוך כדי דיבור של כפירה ראשונה ואס תאמר לימא כגון שהתחילו וסיימו צבת אחת אלא שאחד מהם מעט יותר ממצירו וסיימו שניהם תוך כדי דיבור ויש לומר שאין רגילות כלל להעיד צ' עדים כאחת דתרי קלי לא משתמעו אף נמי הוה מצי לשנויי הכי אלא שמתרן האמת: **בתוך כדי דיבור ש' חבירו.** פירוש רק שיתחילו תוך כדי דיבור של מצירו אע"פ שלא היו הכפירות תוך כדי דיבור ואס תאמר אמאי שני חייב לימא אפי' לא עשיתי כלום שכפר הראשון כזכר ואליו היה חוזר צו תוך כדי דיבור גס אני הייתי חוזר צו תוך כדי דיבור ואומר ר"י דכיון שהעיד זה תוך כדי דיבור של ראשון חשיב כאלו שניהם העידו צבת אחת כלמנוס ויכול גס הראשון לחזור ולהודות מכ"ד של עדות שני כמו השני ואין לשני יותר שהות לחזור מלראשון אלא לשניהם שוין ולכן אין השני יכול לתלות כלום מצורת הראשון: **הכל מודים בעד טובא.** ואין העד יכול לומר צלל עדותי ע"י עדי קינוי וסתירה שמה ותמות ופטור צעלה מן הכתובה דהרצה פעמים זכות תולה ונפקדת ע"י העד יותר ממנה שנפקדת ע"י עדי קמירה משום דליאיל למימר שמה זכות יתלה לה ולא חשיבי אלא גורמים: הוה

עד שישמעו מפי הסוטה. צווא והעדונו. ולקמן (לה.) יליף לה מקראי: **אמר לאו דוקא.** אלא אורחא דמילתא נקט ואי לא שמואל לא שמעינן לה ממתניתין: **הכא נמי.** הוה אמרנא לאו דוקא אי לא לאשמעינן שמואל: **תנא הס.** צפקדון אמר אטו דתנייה הכא: **פטורין דיליף לה לקמן (דף לה.)** מאס לוא יגיד ו' שכתוב מלא למדרש אס לו לא יגיד וכשא עונו שמשמע שהוה מוצעס: **לא ארמסי כו'.** דכיון דלהגדה קפיד קרא על כרחק צמקוס הראוי להגדה קאי: **והא אי אפשר למס.** וקס"ד דכאחת דתני מתניתין מלומלמין אמר: **רבי יוסי הגלילי.** צמסכת צבורות (דף יו.) רחל שלא ציכרה וילדה שני זכרים רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן דלפטר ללמס שיוצאו שניהם צמיד לראס ותיכ"א אי אפשר שלא יאל ראשו של אחד מהם תולה והאחד אינו צבור ושניהם ספק וירעו עד שיתפסחו והאחד לו והאחד לכהן: **תלמיד לרב.** שלום עליך רבי: **רצ לפלמדי.** שלום עליך: **טובא הוי.** אין שניהם יכולין לומר שש תבות הללו צעשור זה: **כל אחד צבור לך דיבור של חבירו.** כשגמר זה כפירתו התחיל זה לדבר בתוך כדי שאילת שלום: **דלא כי האי סנא.** דלא כרי' אלעזר ברבי שמעון: **המשביע עד אחד.** וכפר פטור העד מקרבן שבועת העדות: **מר סבר.** תנא קמא: **עד אחד כי אחי שבועה אפי'.** אס מעד עליו שהוא חייב מנה אינו מחייבו ממון אלא שבועה לפיכך אין הגדמו חסובה: **ומ"ס לממונה אסא.** ודריש קרא הכי לכל עון ולכל טעוה: **דהיינו למכות ועונשין הוא דליוני קס אצל קס הוא לממון: וסיפסדרא.** דמחייב ר' אלעזר צ' שמעון ממון על פי עד אחד וטעמא משום הכי הוא: **ואומר אציי הכל מודים צעד סוטה והכל מודים צעדי סוטה כו'.** ומפרש לה לקמן הכי יש עדות צטוטה שהכל מודים זה שהמשביע עד אחד חייב ויש עדות צטוטה שאף אס השביע שניה וכפרו פטורין ומחלוקת צעדי סוטה יש עדות צטוטה שנחלקו זה כמנין ורבי אלעזר צציי שמעון צמשביע את שניהם וכפרו צמחלוקתן שנחלקו צמשביע עד אחד דממון. ומפירושא דמילתא דצציי לקמן שמעינן דטעמא דרבי אלעזר משום דקסצר דצר הגורס לממון כממון דמי ועד אחד גורס לממון הוא שאליו הוא העיד היה מחייבו שבועה ורוב בני אדם אין נשבעין לשקר והיה משלס: **צעד עומאה.** אס הביא שני עדי פלוני ושני עדי קמירה שנסתרה עמו אחרי זו ויש עד אחד שנטמאת כסתירה זו והשביעי הבעל את העד להעיד ופטור מכתובתה וכפר עדותו חייב דהא מפסיקו ממון ממס: **ועד אין זה.** ודרשינן במסכת סוטה (ס;): כל מקום שנאמר עד שנים קאמר עד שיפוטו לך הכתוב אחד וקאמר רחמנא ועד אין זה [צמדגה] תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה דעל כרחק היא לא נתפשה להחמיר עליה צא ולאוסרה: והכל מודים צעדי סוטה. שאפילו השביעי שניהם וכפרו פטורין: **צעדי קינוי דגורם דגורם הוא.** אף אס העדנות עדיין אתה לריץ לעדי קמירה וכשיצאו עדי קמירה אף הם אין מחייבין אותה להפסיקה אלא גורמים הם שמציאין אותה לדי שמיית מים המאכררים ושמא מייראת המים מודה שנטמאת ומתפסקד כתובתה: ומחלוקת

א] לקמן לו: א. ג] על דף לא: א] יבמות יט. כה. צבורות ט. ח. ית. ל. ד] נכות ו. ט"ז. ט] נשם מיר כ: כה. צ"ק עג: ו] וצמסכת ו. י] תמא לכל זה וכן משמע צמוס צ"ק עג: ד"ה כי ע"ש. ו] צ"ק דף קה: ח] תמכות לר צ"ק עג: ט: קה: פקחסי ה: ט: לקמן לג. ט] ויצור זה שייך לעל לא: אחר דיבור שלא ציד עבדו כו' לנעל דעו. ו] ויקרא ה. פ] ודרשים יט. ו] ו"ה ס"א.

תורה אור השלם

- נפש בי תהא וקעקלה מעל בן וכוש צעמיתו בפקדון או בתשומת דא או בגול או עשק את צמיתו: ויקרא ה כא
- ונפש בי תהא וקעקלה קול אלה ויהא עד או ראיה או קדע אם לוא יגיד וקשא ענוה: ויקרא ה א
- או נפש בי תשבע לבטא בשפתים לקרע או להטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה וקעלם ממנו והוא יקדע וקאשם לאחת מאלה: ויקרא ה ד
- ושבכ איש אתה שקבת דרע וקעלם מעיני אישה ונסתרה ויהא נטמאה וקדע אין בה והוא לא נתפשה: במדבר ה יג

מוסף רש"י

כדי שאילת תלמיד לרב. שלום עליך רבי. כדלמדין צצק מנובה (עג.) כי לת ליה לרי יוסי כרי שאילת תלמיד לרב כו' (ושביס רבי קסס.) משביע עד אחד. וכפר ואמר שניהם שמי יודע לך עדות. פטור. העד מקרבן שבועת העדות, דהא אי הוה מסהי ליה לא הוה מחייב להאין אלא שבועה ולמ"ג דלכא למימר דלמא לא משבעה גורס לממון פטור (צ"ק קה.)